

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA TARBIYA DARSLARINI
SAMARALI TASHKIL ETISH USULLARI

Yunusmetova Nasiba Satimbekovna

Sirdaryo viloyati pedagogik mahorat markazining

Tarbiya fani metodisti +998994703936

Annotatsiya: Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishning samarali usullari o'rganilgan. Unda o'qitishning innovatsion strategiyalari, sinflarni boshqarish texnikasi va o'quvchilarning faolligi va o'quv natijalarini oshirish uchun texnologiyalardan foydalanish muhokama qilinadi. Tadqiqot umumta'lim maktablarining dolzarb adabiyotlari va amaliy misollarini ko'rib chiqishga asoslangan. Asosiy topilmalar orasida tabaqalashtirilgan o'qitish, faol o'rganish va o'qituvchi va o'quvchi o'zaro ta'sirining ahamiyati mavjud.

Kalit so'zlar: ta'lim metodlari, o'rta maktab, sinf boshqaruvi, faol ta'lim, tabaqalashtirilgan o'qitish, o'quvchilarni jalb qilish.

Zamonaviy maktab oldiga har tomonlama yetuk yangi shaxs, ma'naviy boylik, axloqiy poklik, jismoniy kamolotga ega shaxsni tarbiyalash vazifasi turibdi. Bu muhim masalani hal etish zamonaviy tarbiya usullari tizimidan keng foydalanishni taqozo etadi. Tarbiya metodlari va usullarini bilish nafaqat o'qituvchilar va tarbiyachilar uchun, balki ota-onalar va bolalarni tarbiyalash bilan shug'ullanadigan barcha kishilar uchun ham zarurdir. Tarbiya metodlari va usullari o'z maqsadi, mazmuni va mohiyatiga ko'ra axloqiy-diniy usullardan butunlay farq qiladi. Mamlakatimizda bolalarni g'arazgo'ylik, molparastlik, ochko'zlikka qarshi tarbiyalash, ular ulg'aygach, umumiy manfaatni afzal ko'rishlari, "Bir kishi hamma uchun, hamma bir kishi uchun" tamoyili asosida ish yuritadi.

Tarbiya - bu ota-onalar, ta'lim muassasalari va jamiyat tomonidan bolalarni tarbiyalashning ongli va maqsadli jarayoni bo'lib, u bolalarning yoshi, psixologik va individual xususiyatlarini hisobga olish asosida amalga oshiriladi. Hozir biz texnologiya juda rivojlanayotgan davrda yashayapmiz. Mamlakatimizda amalga oshirilgan islohotlar tufayli xalqimizning turmushi yaxshilandi, barcha sohalarda o'zgarishlar va rivojlanishlar ko'zga tashlanmoqda, ammo shunga rivojlanishga qaramay ba'zi o'smirlar va yoshlarning ma'naviyati pastligi, ota-onalarning farzandlarining xulq-atvoriga befarqligi nazarga tushmoqda.

Bu masalaning oldi olinmasa, savodsizlar safi ortishi mumkin. Bilimsizlik savodsizlikdan boshlanadi. Buning natijasida yangi fan shakllantirildi. Ushbu "Tarbiya" fanining metodologik asoslarini quyidagilar tashkil etadi:

- ta'lim-tarbiyaga oid me'yoriy hujjatlar;

- tarbiya asoslari va manbalari;
- tarbiya qonuniyatlari, metodlari va texnologiyalari;
- tarbiyaning amaliy masalalari.

Aynan mazkur asoslar o'quv fanining negizini tashkil etadi. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari bu asoslarni talab darajasida o'zlashtirishi kerak. Aks holda, ularning mazkur fan metodikasi bo'yicha kasbiy tayyorgarligi talab darajasida bo'lmaydi. Shuningdek, qaror bilan 2021-2022 o'quv yilidan boshlab "Tarbiya" fani bo'yicha pedagog kadrlar tayyorlash yo'lga qo'yildi. "Umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'quvchilari uchun "Tarbiya" fani Kontsepsiyasi"ga ko'ra, mazkur fanning umumiy asoslarini quyidagilar tashkil etadi: - huquqiy asoslar; - tashkiliy asoslar; - ilmiy-metodik asoslar.

Mazkur Konsepsiya O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi, "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi qonunlari, xalqaro huquqning umume'tirof etilgan hujjatlari, xususan "Bola huquqlari to'g'risida"gi, "Bola huquqlarining kafolatlari to'g'risida"gi konvensiyalar, Birlashgan Millatlar Tashkilotining "Yoshlar-2030" strategiyasi hamda O'zbekiston Respublikasining ta'lim to'g'risidagi qonun.

Konsepsiyada belgilangan vazifalar O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi talablari, Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi, milliy va jahondagi ilg'or tajribalar, mamlakatimizdagi ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar bilan uyg'un ravishda amalga oshiriladi.

Konsepsiya umumiy o'rta ta'lim tizimida o'quvchilarning yoshiga mos ma'naviy rivojlanishini ta'minlash va faol fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirish maqsadida umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'qitilayotgan "Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar" turkumiga kiruvchi fanlar "Odobnoma", "Vatan tuyg'usi", "Milliy istiqlol g'oyasi va ma'naviyat asoslari", "Ma'naviyat asoslari", "Dunyo dinlari tarixi" fanlarini birlashtirgan yagona Tarbiya fanining asosiy yo'nalishlarini belgilab beradi. Shu maqsadda, Xitoy Xalq Respublikasi, Singapur, Yaponiya, Koreya Respublikasi, Avstraliya, Germaniya, Buyuk Britaniya, Fransiya va Rossiya Federatsiyasi kabi davlatlarning tajribalari o'rganildi, amaldagi fanlarning o'quv dasturlari har tomonlama qiyosiy tahlil qilindi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, umumta'lim maktablarida o'quv mashg'ulotlarini samarali tashkil etish ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Sinflarni boshqarish, tabaqalashtirilgan o'qitish va faol o'rganish muvaffaqiyatli o'qitishning muhim tarkibiy qismidir. Texnologiyaning integratsiyasi, tegishli ravishda amalga oshirilganda, o'quvchilarning faolligini va o'quv natijalarini yanada oshirishi mumkin.

Yaxshilash bo'yicha takliflar:

Malaka oshirish: maktablar o'qituvchilarga yangi o'qitish usullari va texnologiyalaridan xabardor bo'lishlari uchun doimiy ravishda malaka oshirishga mablag ' sarflashlari kerak.

Kichik sinf o'lchamlari: sinf o'lchamlarini qisqartirish o'qituvchilarga o'quvchilarga ko'proq shaxsiy e'tibor berishga, o'quv natijalarini yaxshilashga imkon beradi.

Hamkorlikda o'qitish: o'qituvchilar o'rtasida jamoaviy ishlashni rag'batlantirish ilg'or tajribalarni almashish va muammolarni jamoaviy hal qilishga olib kelishi mumkin.

Ota-onalarning ishtiroki: ota-onalarni ta'lim jarayoniga jalb qilish o'quvchilarning muvaffaqiyatini qo'llab-quvvatlaydi va maktabda va uyda izchil ta'lim muhitini saqlashga yordam beradi.

Adabiyotlar.

1. Yuldashev M.A. External and internal education quality management control mechanisms // Science is also a society. –Nukus. 2016, - № 1. - P. 88-90.
2. D.E.Qarshieva. Pedagogical bases of formation of professional competence in future teachers through clusters (on the example of school qualification practice). 13.00.01. - Theory of pedagogy. History of pedagogical teachings. Abstract. Chirchik 2021.12-p
3. Koshanova N.M. The importance of mutually beneficial cooperation between family and coach in improving the quality of education. ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES VOLUME 1 | ISSUE 3 | 2020 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2020: 4.804.p-34
4. Koshanova N.M. Improving the educational potential of the family in ensuring the effectiveness of education - an urgent task Scientific-methodological journal "Teacher and continuous education" .Nukus.2021.4-no.p-49.
5. Koshanova N.M. The main features of the education cluster in the formation of a competitive and control environment //Pedagogical education cluster: problems and solutions. International scientific-practical conference. Chirchik State Pedagogical Institute.2021.25-26 June.p-103.